

Nr 167.

Av herr **Holmdahl**, om *upprepning av östra inloppet till Karlskrona.*

I Kungl. Maj:ts proposition nr 60 angående sjöförsvarets ordnande framhåller departementschefen beträffande ifrågasatta farledsupprepningar, att en granskning av de förslag, som i sådant avseende vid olika tillfällen framkommit, gåve vid handen, att dessa upprepningar hade en påtaglig betydelse för underlättande av flottans operationer. Då emellertid de farledsupprepningar, som skulle kunna förordas, huvudsakligen vore av betydelse för handelssjöfarten så när som på en enda, ansåge departementschefen, att allenast beträffande denna ena — vilken närmare angäves i hemlig bilaga — statsanslag borde anvisas under försvarshuvudtiteln.

Ehuru det ej av detta departementschefens yttrande med tydlighet framgår, huruvida han avsett, att jämväl den upprepning av östra inloppet till Karlskrona, varom motion för flera år sedan väcktes i riksdagen och varom Kungl. Maj:t år 1906 låtit verkställa utredning, icke nu skulle ifrågakomma till utförande, får man väl av departementschefens på annat ställe i försvarsproposition gjorda uttalande rörande Karlskrona örlogsstation sluta till, att sagda upprepning nu skulle undanskjutas.

Det skäl departementschefen anfört för sin uppfattning, att ifrågasatta farledsupprepningar i allmänhet icke borde upptagas i den stora sjöförvarspropositionen, nämligen att dessa *huvudsakligen* vore av betydelse för handelssjöfarten, kan icke åberopas beträffande östra inloppet till Karlskrona. Väl är det sant, att en upprepning av sagda inlopp liksom i allmänhet upprepning av varje farled jämväl skulle komma handelssjöfarten till godo, men för den, som något känner till hamn- och inloppsförhållandena vid Karlskrona, bör det stå klart, att en upprep-

ning av östra inloppet påkallas av rent militära förhållanden och är framför allt av betydelse för vår flottas operationer. Det är ju en känd sak, att endast ett inlopp till Karlskrona finnes av sådant djup, att det kan trafikeras av våra pansarfartyg, nämligen sundet mellan Kungsholmen och Drottningsskär. Det västra inloppet vid Hästholmens fort är användbart endast för mindre fartyg, och östra inloppet är på grund av sitt ringa djup så gott som oanvändbart. En upprensning av detta sistnämnda inlopp kan dock, såsom redan anställda undersökningar giva vid handen, verkställas till sådant djup, att jämväl våra pansarfartyg skulle kunna trafikera detsamma.

Det behöver väl här knappast framhållas av vilken oerhörd betydelse det måste vara för vårt försvar, att vår flotta vid krigstillfälle obehindrat kan löpa ut från sin förläggningsplats för att skydda andra hotade punkter. I försvarspropositionen har departementschefen framhållit, hurusom man från militärt håll påpekat faran för inestängning av de i Karlskrona förlagda 1:a klass pansarbåtarna. Det synes därför egendomligt, att sådana åtgärder, som kunna vidtagas för att utesluta eller åtminstone minska en dylik fara nu, när det gäller att i ett sammanhang ordna vårt sjöförsvar, icke blivit föreslagna.

Då sjöministern för sin del i försvarspropositionen tydligt uttalat, att behovet av Karlskrona örlogsstation alltjämt kvarstår, anser jag det vara uteslutet, att hans underlåtenhet att föreslå upprensning av östra inloppet till Karlskrona skulle stå i samband med den — enligt vad sjöministern framhåller — från visst håll uttalade önskvärldheten av att kustflottans huvudstyrka i fredstid vore förlagd inom det operationsområde, som bildas av Stockholms skärgård. I sjömilitära kretsar, där man närmare känner till Karlskrona-stationen och dess rika utvecklingsmöjligheter, samt förstår dess strategiska betydelse, torde numera en sådan uppfattning knappast göra sig gällande. Det torde i detta sammanhang icke vara utan sitt intresse att återgiva ett endast för några år sedan i kungl. örlogsmannasällskapet gjort uttalande av amiral Hjulhammar, som i egenskap av varvschef och sedermera stationsbefälhavare i Karlskrona var väl förtrogen med örlogsstationen därstädes och dess företräden. Han yttrade om densamma: »Vilka oerhörda fördelar flottan och synnerligen en modern flotta, som ständigt skall vara stridsduglig, har av en sådan hamn som Karlskrona, det behöver jag här ej orda om, det vet varje sjöofficer och kan lätt inses av varje annan. — — — — —

Ingen hamn skulle kunna ligga bättre till för ett ständigt hot mot blockerande styrkor och mot de förbindelseinjer, som äro bland de mest vitala för vårt land, nämligen de, som gå mot våra från havet minst skyddade delar av kusten och mot de rikaste av vårt lands provinser. Få hamnar i världen, om ens någon, erbjuda sådan lätthet vid försvarets ordnande med ringa medel och sådana möjligheter till offensiva initiativ med rörligt försvar som Karlskrona. — — — — —

Man kastar ej alla dessa fördelar över bord, när man en gång fått sikte på dem, synnerligen icke av sådana ohållbara skäl som de, vilka bjuda hela vår flottas koncentrerung i Stockholms skärgård redan i fredstid».

Utöver dessa av amiral Hjulhammar framhållna företräden hos Karlskrona-stationen bör man också beakta den omständigheten, att Karlskrona hamn även under de strängaste vintrar är isfri, varemot detta som bekant ingalunda är förhållandet med farlederna till Stockholm. Hur hade det exempelvis ställt sig med försvaret av de södra och västra kustlandskapen, om vår flottas huvudstyrka vintern 1908—1909, då farlederna till Stockholm icke ens med isbrytare kunde hållas öppna, varit förlagd till nämnda stad. Vår flotta hade i sådant fall varit dömd till fullständig överksamhet.

Med det nu anförda har jag avsett icke blott att understryka sjöministerns uttalande rörande Karlskrona-stationens behöflighet, utan jämväl att framhålla önskvärdheten av att man till fullo utnyttjar de möjligheter i försvarshänseende, som Karlskrona hamn erbjuder. Och i detta avseende synes mig, på de skäl jag förut anført, en upprensning av östra inloppet till Karlskrona vara en av de första och viktigaste åtgärder, som böra vidtagas.

Då jag förutsätter, att den utredning rörande ifrågavarande upprensning, som av Kungl. Maj:t igångsattes redan 1906, nu bör hava fortskridit så långt, att kostnadsfrågan föreligger klar, får jag, med föranledande av Kungl. Maj:ts proposition nr 60 angående sjöförsvarets ordnande, hemställa:

att Riksdagen ville besluta, att östra inloppet till Karlskrona skall upprensas till sådant djup, att det kan trafikerats av flottans fartyg, samt att för sådant ändamål anslå det belopp, vartill kostnaden för

sagda upprensning enligt verkställd utredning beräknas uppgå.

Stockholm den 2 juni 1914.

Otto Holmdahl.

I motionen instämma:

Ulrik Leander.

Axel E. Lindvall.

Aug. Larsson.

John Jönsson.

I motionens syfte instämmer:

J. A. Ingvarson.